

Hodnocení: 4 body – s přimhouřenýma očima (ten závěr není jasný, a přitom je důležitý)

Doseděl Tomáš, 365877

Merton, Robert. 1968. „The Matthew effect in science: The reward and communication systems of science are considered.“ *Science* 159(3810): 56-63.

Klady a zápory Matoušova efektu ve vědě

Merton popisuje Matoušův efekt pojmenovaný podle verše z Evangelia podle Matouše (Mt 25, 29): „Nebo každému majícímu bude dáno, a bude více míti, od nemajícího pak i to, což má, bude odjato.“ Ve fyzice je tento efekt vyjádřen Newtonovým gravitačním zákonem, ve vědě obecně se projevuje upřednostňováním prací etablovaných vědců před pracemi jejich méně známých kolegů.

Na jednu stranu to s sebou nese negativní důsledky pro kariéru začínajících vědců. Jejich články jsou méně publikovány a méně čteny. Pokud je jako spoluautor uveden etablovaný vědec, jsou mu přičítány všechny zásluhy. Merton přitom poukazuje na fakt, že rozdíl mezi slavným a méně slavným vědcem může být minimální; je určen pouze například omezeným počtem vědeckých ocenění (Nobelova cena, počet míst v akademii věd). Jedná se tak vlastně o společenské (nikoli odborné) rozlišení. Institucionálně se Matoušův efekt projevuje větší atraktivitou institucí obsazených slavnými vědci.

Na druhou stranu má Matoušův efekt příznivý vliv na vědu jako celek. Omezuje význam prací nezkušených vědců ve vědeckém diskurzu, zvýrazňuje práce jejich zkušenějších kolegů. Pokud je ale Matoušův efekt aplikován bezvýhradně, vede k omezení inovativnosti vědeckého výzkumu, znemožňuje prosazení nových autorů a nových myšlenek.